

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Asia Lausunto aluevalituksen johdosta asiassa 241/03.04.04.04.09/2026

Valittaja Kinnulan kunta

Lausunnon antaja Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus

**Lausunnon antajan edustaja
ja prosessiosoite** hallinto- ja lakiasiainjohtaja Johanna Aalto
(johanna.aalto@hyvaks.fi/050 434 6544)
Keski-Suomen hyvinvointialue/kirjaamo
Viitaniementie 1A, 40720 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi

Valituksenalainen päätös Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97

Valitus Kinnulan kunnanhallituksen (jälj. valittaja) tekemä valitus koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöstä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisesta vaiheesta. Valittaja vaatii, että päätös kumotaan siltä osin, kun se koskee Kinnulan nykyisen soteaseman lakkauttamista ja sotepalvelujen ensisijaista järjestämistä Viitasaaren sosiaali- ja terveysasemalla sekä neuvolapalveluiden siirtämistä Pihtiputaalle 1.1.2027 alkaen. Vaihtoehtoisesti valittaja vaatii asian palauttamista tältä osin hyvinvointialueen uudelleen valmisteltavaksi. Lisäksi valittaja vaatii, että päätöksen täytäntöönpano määrätään kiellettäväksi, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valituksen mukaan päätös merkitsee perustason sosiaali- ja terveyspalvelujen poistamista lähes kokonaan Kinnulan kunnasta 1.1.2027 alkaen. Päätöksellä on välitön ja merkittävä vaikutus perusoikeuksien toteutumiseen; erityisesti oikeuteen riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Valitus kohdistuu päätöksenteon sisältöön, selvityspohjan riittävyyteen, harkinnan käyttöön sekä perusoikeuksien punnintaan päätöksenteossa.

Valittaja vetoaa siihen, että toteutuessaan päätös merkitsisi erityisesti terveyspalvelujen (ajanvarausvastaanotto; lääkäri- ja hoitajat, laboratoriovastaanotto, etävastaanottopalvelut; mielenterveys, kuntahoitaja, fysioterapeutti, lääkäri jne.) siirtymistä Viitasaarelle, noin 63 kilometrin

päähän Kinnulan taajamasta. Samaan aikaan kunnasta poistuisivat myös neuvolapalvelut, jotka päätöksen mukaan 1.1.2027 alkaen olisivat Kinnulan osalta Pihtiputaalla. Kinnulan huonoa sotepalveluiden tilannetta ei 1.1.2027 lähtien paranna se, että vanhainkoti Kotipihan yhteydestä saisivat rajallisia palveluita lähinnä Kotipihan omat asukkaat tai muut, jotka eivät pysty hakeutumaan oman kunnan ulkopuolelle. Valittaja huomauttaa lisäksi, että jo 1.1.2026 alkaen mm. suunterveydenhoito ja terveystalouden kiirevastaanotto ovat siirtyneet Viitasaarelle. Toteutuessaan aluevaltuuston päätös tarkoittaisi loppujenkin sotepalveluiden loppumista Kinnulassa.

Valituksessa korostetaan, että kunnassa ei ole joukkoliikennettä ja perusterveys-/sotepalvelujen saavutettavuus huono. Erittäin suuri riski on, mikäli aluevaltuuston päätös (9.12.2025 § 97) toteutuu, että kunnan asukkaat eivät voi tai halua hakeutua ajoissa kauemmas terveystalouteen ja hoidon aloittaminen viivästyy ja terveydelliset seuraamukset vaikeutuvat, kustannukset nousevat ja hoitoketjut pitkittyvät. Kinnulan ikärakenne ja perhekoot puoltavat perusterveyspalvelujen säilymistä kunnassa.

Valituksessa vedotaan myös tarkemmin valituksessa esitetystä selvitysten, vaikutusarviointien ja perustelujen riittämättömyyteen, hallintolain 31 §:n sekä 45 §:n rikkomiseen. Perustelut ovat olleet yleisluonteisia, selvitykset ja vaikutusarviointi puutteellista. Päätöksestä ei käy ilmi, miten alueellista yhdenvertaisuutta on arvioitu.

Valittajan mukaan päätös rikkoo perustuslain 19 §:n, 6 §:n sekä 22 §:ä, oikeutta riittäviin sosiaali- ja terveystalouteen ja niiden yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta. Kinnulan terveystalouden sotepalvelujen siirtäminen 1.1.2027 alkaen Viitasaarelle 63 km:n päähän kohdistuu nimenomaan harvaan asutun reuna-alueen väestöön ja johtaa siihen, että Kinnulan asukkaat joutuvat selvästi huonompaan asemaan sotepalveluiden saavutettavuuden osalta kuin hyvinvointialueen keskusta-alueiden asukkaat. Paikallisen sotepisteen lakkauttamisella on perusoikeusriskejä, joita ei ole arvioitu. Neuvolapalveluiden osalta päätös ei riittävällä tavalla turvaa lapsen etua. Neuvolatoiminnan luonne ja tarpeet ovat ristiriidassa palvelutarjonnan kanssa, ottaen huomioon pitkät etäisyydet Pihtiputaalle ja Viitasaarelle. Taloudelliset näkökohdat eivät oikeuta sivuuttamaan lakisääteisiä veloitteita tai perusoikeuksia. Päätös on suhteellisuusperiaatteen vastainen eikä siinä ole huomioitu vaihtoehtoisia ratkaisuja.

Lisäksi valittaja pyytää hallinto-oikeutta selvittämään esteellisyyttä siitä, että Joutsan kunnanvaltuutettu ja valtuuston 1. varapuheenjohtaja Sari Hovila on osallistunut aluehallituksen kokoukseen puhe- ja läsnäolo-oikeudella 26.11.2025 § 359, jossa päätettiin palveluverkkoesityksestä aluevaltuustolle. Kyseinen luottamushenkilö toimii hyvinvointialueen työntekijänä esimiesasemassa. Valittajan käsityksen mukaan hänen puolueettomuutensa on saattanut vaarantua hallintolain tarkoittamalla tavalla ja kokoukseen

osallistuminen on aiheuttanut laillisuusvirheen nyt päätettävänä olevaan päätökseen, jonka valmistelusta tuossa päätöksessä on ollut kysymys.

Valittaja pyytää, että päätöstä ei laiteta lainvastaisena, yksilöimättömänä ja puutteellisesti perusteltuna täytäntöön. Täytäntöönpano aiheuttaisi kunnalle ja alueen asukkaille peruuttamatonta haittaa. Täytäntöönpanokiello on välttämätön asian selvittämiseksi niin, että kuntien ja alueen asukkaiden oikeussuoja tulee turvattua. Ilman täytäntöönpanokielloa valituksen käsittely menettäisi merkityksensä ja täytäntöönpanokiellon turvin voidaan turvata tilanteen säilyminen muuttumattomana päätöksen lainvoimaisuuteen saakka.

Valittaja katsoo, että Keski-Suomen aluevaltuuston 9.12.2025 (§ 97) tekemä päätös on lainvastainen esitetyin osin. Päätös on tehty puutteellisin selvityksin, vastoin hallintolain vaatimuksia, perustuslain turvaamia oikeuksia ja järjestämislain velvoitteita. Päätös on kumottava näiltä osin tai palautettava uudelleen valmisteltavaksi. Kinnulan kunta pyytää Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta, että se määrää aluevaltuuston päätöksen täytäntöönpanon kiellettäväksi siihen saakka, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukainen toisen vaiheen palveluverkko

Keski-Suomen hyvinvointialueen (jälj. hyvinvointialue) hallintosäännön 16 §:n mukaan palveluverkosta päättäminen kuuluu aluevaltuuston toimivaltaan. Valituksen alainen päätös koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen toisen vaiheen palveluverkkoa, josta on päätetty Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.12.2025 (§ 97).

Toisen vaiheen palveluverkkotyön tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelutarpeeseen vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin toimintamallien kuin siihen liittyvien muiden kustannusten, kuten kiinteistöjen näkökulmasta. Tavoitteena on ensisijaisesti varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen, että ne ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväällä tavalla järjestettyjä, lainsäädännön sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia. Näin voidaan luoda edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa.

Aluevaltuusto hyväksyi 9.12.2025 § 97 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukaisen toisen vaiheen palveluverkon ja palveluverkon periaatteet esityksen seuraavilla (1–3) muutoksilla:

1. Selvitetään vuoden 2026 aikana sotepestien tarpeellisuutta Huhtasuo-Seppälä-Tourula alueelle.

2. Pihtipudas-Konnevesi-Kuorevesi-sotepisteiden osalta hoidon jatkuvuus turvataan. Oma hoitaja-lääkäri -työpari nimetään asiakkaille jatkossa lähimmiltä sote-asetilta. Palvelupisteillä järjestetään ammattilaisten lähivastaanottoja tarpeen mukaan. Uusilla palvelupisteillä omalääkärin vastaanotto on myös mahdollinen. Etä- ja digipalvelut täydentävät palveluita.

3. Tekstilisäys palveluverkkoon vanhusten hoivan kokonaisuuden uudelleenarvioimiseen: *Palveluverkon vanhusten hoivan ratkaisut arvioidaan uudelleen jokaisessa kunnassa. Uudelleenarviointi on tehtävä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköiden säilyttämisen talousvaikutusten, ostopalveluiden vähentämisen, sekä kevyempien palveluiden kehittämisen ja omaishoidon sekä osaavan henkilöstön saatavuuden turvaamisen näkökulmasta. Arvioinnin tulee olla Hyvaksin strategian mukainen. Viimeisten vuosien ja elinkuukausien hoiva lähellä on turvattava. Se tukee myös muuta sosiaali- ja terveystoimintaa. Tavoitteena tulee olla se, että tarkoituksenmukaiset vanhushoivan yksiköt säilyvät saavutettavasti eri puolilla maakuntaa, ja ne ovat perhekeskusten tavoin käytettävissä myös muille sote-palveluille. Arviointiryhmän edellyttämät säästöt palveluverkosta on toteutettava selvityksen pohjalta, mm. vähentämällä ostopalveluita (aluevaltuuston hyväksymä esitys liitteenä).*

Vaatimukset

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että valitus hylätään. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, hyvinvointialue ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että vaatimus täytäntöönpanokiellon määrittämisestä hylätään perusteettomana ja että asia käsitellään kiireellisenä.

Perustelut

Oikeudelliset perusteet

Hyvinvointialuelain 140 §:n mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että: 1. päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; 2. päätöksen tehnyt viranomaisella on ylittänyt toimivaltansa; tai 3. päätös on muuten lainvastainen.

Hyvinvointialuelain 6 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetyt tehtävät. Edelleen 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaana laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä; 3) tuottamistavan valinnasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Hyvinvointialuelain 29 §:n mukaan Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
- 4) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 5) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
- 6) tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on lisäksi toteutettava yhdenvertaisesti, yhteensovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Lain 7 §:n mukaan hyvinvointialueen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 19 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Hallintolain 6 § mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain 41 §:n mukaan jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Hyvinvointialuelain 102 §:n mukaan muun luottamushenkilön kuin valtuutetun, tilintarkastajan sekä viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä. Hallintolain 28.1 §:n mukaan virkamies on esteellinen mm. jos: 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; 5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan; tai 7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hyvinvointialuelain 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai viranhaltija taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Yhteenvedo

Valituksen perusteluissa ei ole tuotu esille seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä,

viranomaisen ylittäneen toimivaltansa tai päätöksen syntyneen muuten lainvastaisesti.

Palveluverkkopäätöksen tavoitteena on varmistaa, että jokainen keskisuomalainen saa tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut. Järjestettäessä toimivat palvelut kaikille keskisuomalaisille, on otettava huomioon saatava rahoitus. Palvelut saattavat muuttua, mutta ne eivät katoa. Niitä järjestetään eri tavoin – kasvokkain, digitaalisesti ja yhdessä kumppaneiden kanssa. Palveluja järjestetään joustavasti arkeen sovittaen: päivittäin tarvittavat palvelut pidetään helposti saavutettavina, kun taas harvemmin tarvittavat voivat olla pidemmän matkan päässä. Väestömuutokset muuttavat palvelutarvetta alueella. Väestönkasvu on erilaista eri puolilla Keski-Suomea, ja tämä voi vaikuttaa myös palveluiden etäisyyksiin. Palvelujen kokonaisuus tukee jatkossakin ihmisten hyvää arkea, parhaimmillaan siten, että ongelmat ja vaivat ennaltaehkäistään tai että ne eivät kasva suuriksi. Palveluverkkotyö on osa palvelustrategiaa ja 2026 talousarviota.

Päätöksenteko palveluverkkoon liittyen on välttämätön hyvinvointialueenpalveluiden järjestämisessä. Nykyisen laajuisena järjestetyt palvelut eivät ole taloudellisesti mahdollista ylläpitää. Palveluverkkopäätöksen mukaisesti palvelut tuotetaan arvioidun tarpeen mukaisesti. Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminta-alue on koko Keski-Suomi, jonka vuoksi palveluita täytyy tarkastella alueellisesti, ei vain kuntakohtaisesti. Palveluja voidaan koota tarkoituksenmukaisesti kokonaisuuksiin. Hyvinvointialue on määritellyt palveluverkkopäätöksessä sille lain nojalla kuuluvien palveluiden tarpeen, määrän ja laadun sekä varmistanut palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden toiminta-alueellaan. Päätöksessä on turvattu sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus jokaisessa alueen kunnassa arvioidun tarpeen mukaisesti sekä kohtuullisen välimatkan säteellä. Päätöksenteossa on huomioitu hyvinvointialuelainsäädännön sekä perustuslain edellytykset ja hyvän hallinnon periaatteet. Palveluverkkopäätöksellä palvelut voidaan järjestää yhdenvertaisesti hyvinvointialueen koko väestölle, laajuudeltaan riittävästi asiakkaiden tarpeen edellyttämällä tavalla sekä saavutettavasti eri puolella hyvinvointialuetta asuville henkilöille.

Kinnulan kunnan alueen väestön palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja alueellinen saavutettavuus sekä asukkaiden palvelujen tarve turvataan jatkossakin. Alueella järjestetään palveluja.

Kinnulan sosiaali- ja terveysasema palvelee vuonna 2026 seuraavasti:
Ajanvarausvastaanotot 2-3 päivänä viikossa (lääkäri, hoitajat)
Laboratorionäytteenotto 1 päivänä viikossa
Etävastaanotot (mielenterveys- ja päihdehoitaja, fysioterapeutti, lääkäri)
Kiirevastaanotto palvelee Viitasaarella

Vuonna 2027 Kinnulan sosiaali- ja terveysaseman palvelut järjestetään ensisijaisesti Viitasaaren sosiaali- ja terveysasemalla, jossa palvelee sekä kiireettömän että kiirevastaanoton palvelut. Kinnulassa palvelut jatkuvat sosiaali- ja terveystalustalustilanteissa vuonna 2027 Kotipihan tiloissa. Asiointia palvelupisteellä tarjotaan ammattilaisen arvioiman hoidon tarpeen arvion perusteella erityisesti niille asiakkaille, joille on vaikeaa hakeutua lähimmälle sosiaali- ja terveysasemalle tai jotka muusta syystä hyötyvät lähipalvelusta. On tärkeää myös huomata, että kunta voi tarvittaessa järjestää julkista liikennettä.

Keski-Suomen hyvinvointialueen päätöksenteko on perustunut asianmukaiseen riittävään ja laajaan asian selvitys- ja valmistelutyöhön. Päätös on valmisteltu ja perusteltu hallintolain mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on laadittu laaja vaikutusten arvioinnin malli, jossa arvioidaan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia systemaattisesti elinvoimaan, talouteen, ympäristöön, hyvinvointialueen henkilöstöön, alueen ihmisiin, maaseutuun sekä kaupunkiseutuun. Vaikutusten arvioinnissa on tuotu päätöksenteon tueksi esille sekä kielteiset että myönteiset vaikutukset, joita päätöksillä voi olla ja joihin päätöksen toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota. Kun arvioidaan vaikutuksia ihmisiin, voidaan siinä kohtaan nostaa esiin mahdolliset huomiot myös perusoikeuksiin.

Palveluverkkoesityksestä tehtiin vaikutusten arviointi kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen, alustava vaikutusten arviointi tehtiin virkavalmisteluna ja julkistettiin osana palveluverkkoesitystä 8.10.2025. Vaikutusten arviointia täydennettiin lausuntokierroksen palautteella. Lausuntoaikana 8.10.2025-5.11.2025 kuultiin hyvinvointialueen eri toimielimiä, asukkaita ja laajasti eri sidosryhmiä. Lautakunnat ja vaikuttamistoimielimet ovat antaneet esityksestä lausuntonsa, jotka ovat olleet esityslistan oheisaineistona. Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa on osallistettu asianmukaisia tahoja, kuten asukkaita, kuntia ja muita sidosryhmiä sekä henkilöstöä. Lisäksi siinä on hyödynnetty ensimmäisen vaiheen palveluverkkotyöstä saatua laajaa palautetta ja materiaalia ja edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittyntä tulevaisuusksausta.

Lopullisessa arvioinnissa on otettu huomioon lausuntokierroksella saatu palaute ja täydennetty arviointia sen pohjalta. Lopullinen arviointi koostuu laajasta yhteisestä katsauksesta sekä palvelukohtaisista arvioista. Palvelukohtaiset arviointitulokset löytyvät päätöksen liitemateriaaleista. Muun selvitysaineiston ohella kattava vaikutusten ennakoarviointi on ollut esityslistan oheisaineistona.

Palveluverkkopäätöksen valmistelussa on tehty ennakoarviointia palvelutarpeen kehittymisestä, yhdenvertaisuusarviointia osana vaikutusten

arvioinnin kokonaisuutta. Huomioon on otettu väestörakenteen kehittyminen alueella ja harkittu vaihtoehtoisia ratkaisuja osana valmistelutyötä.

Lapsivaikutusten arviointi on suoritettu vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Lisäksi nuorisovaltuustoa on kuultu valmistelussa. Lapsen etua arvioidaan päätöksen toimeenpanovaiheessa ja palveluja järjestettäessä lapsille. Lapsen etua on arvioitu neuvolapalvelujenkin osalta osana päätösvalmistelua.

Lisäksi hyvinvointialue toteaa, että 0–6-vuotiaiden lasten määrä ja syntyvyys on laskussa selvimmin koko pohjoisella läntisellä alueella, jolloin myös neuvolakäyntejä on luonnollisesti vähemmän. Väestöennusteen mukaan 0–6-vuotiaiden määrä tulee edelleen laskemaan yli 20 prosenttia vuoteen 2030 mennessä pohjoisessa Keski-Suomessa. Kinnulassa on väestöennusteen mukaan 96 neuvolaikäistä lasta vuonna 2030. Kinnulassa on syntynyt vuonna 2024 kahdeksan lasta ja vuonna 2025 15. Palvelutarve pienenee edelleen vuosittain. Kinnulan äitiys- ja lastenneuvolassa on ollut yhteensä 293 käyntiä vuonna 2025.

Palveluverkko on tulevaisuudessakin tiheä, sillä palveluja tarjotaan 28 äitiys- ja lastenneuvolassa tai toimipisteessä. Palveluverkon vaikutusten arvioinnissa on todettu, että osalla perheistä asiointimatka pitenee, erityisesti Multialla, Kinnulassa ja Kuorevedellä. Etäisyyden muuttuminen voi olla haastavaa suurille lapsiperheille. Tämän kompensoimiseksi voidaan lisätä joustavuutta aukioloaikoihin, esimerkiksi tarjoamalla enemmän joustavia vastaanottoaikoja kuitenkin työturvallisuuskysymykset huomioiden.

Lisäksi materiaalissa todetaan, että kouluterveydenhuollon tiloja hyödynnetään Kinnulassa palvelupäivien muodossa. Näin varmistetaan lähipalvelu sellaisille perheille, joilla ei ole mahdollista käyttää esimerkiksi Pihtiputaan neuvolan palveluja.

Suuri osa vanhemmista hyödyntää digitaalisia palveluja ahkerasti. Etäpalveluiden lisääminen tuo uusia mahdollisuuksia ja joustavuutta asiointiin.

Kinnulan sosiaali- ja terveysasemalla työskentelee yksi lääkäri ja kaksi hoitajaa. Yksikkö on pienuutensa vuoksi toimintavarmuudeltaan heikompi, esimerkiksi henkilöstön sairaustapausten yhteydessä. Pienissä toimipisteissä ei ole myöskään mahdollista toteuttaa palvelua moniammatillisesti, mikä heikentää palvelun vaikuttavuutta. Kelalta saadun tilaston mukaan Kinnulasta suuntautui vuonna 2024 yhteensä 1251 Kela-kyytiä kunnan ulkopuolelle (yhdensuuntaiset matkat). Tämä on 100 % kunnan alueen Kela-kyydeistä.

Kinnulassa jatkaa sosiaali- ja terveysasema vuonna 2026. Vuoden 2027 osalta palveluverkkopäätöksen mukaisesti Kinnulan sosiaali- ja terveysaseman palvelut järjestetään ensisijaisesti Viitasaaren sosiaali- ja terveysasemalla, jossa palvelee sekä kiireettömän että kiirevastaanoton palvelut. Kinnulassa palvelut jatkuvat sosiaali- ja terveysterveystoimipisteessä vuonna 2027 Kotipihan

tiloissa (ei konttiratkaisuina). Palvelupisteellä tarjotaan ammattilaisen arvioiman hoidontarpeenarvion perusteella erityisesti niille asiakkaille, joille on vaikeaa hakeutua lähimmälle sosiaali- ja terveysasemalle tai jotka muusta syystä hyötyvät lähipalvelusta. Kinnulasta ei siis lakkauteta sote-toimipistettä.

Henkilöstön riittävyttä arvioidaan arjessa päivittäin osana operatiivista työtä. Toimipisteiden osalta suunnittelutyössä on arvioitu henkilöstömäärä alueen väestöpohjan ja sairastavuuden perusteella. Arviota jatketaan henkilöstömäärän osalta muutoksen jälkeenkin osana normaalia arjen työtä. Asukkaat voivat käyttää palveluihin hakeutuessaan terveydenhuollon valinnanvapautta ja asioida jossain muussa, kuin lähimmässä sote-pisteessä muun luontaisen asiointisuuntansa vuoksi, jonka vuoksi tilannetta ja henkilöstön resursointia seurataan muutoksen aikana tarkasti.

Suun terveydenhuollossa on haasteena hoituhuoneiden ja palveluiden määrä eivät ole optimaalisessa suhteessa väestön määrään. Osa toimipisteistä on pieniä ja haavoittuvia, joissa hammashoitaja-hammaslääkäriin –työparin poissaolot vaikuttavat toimintaan. Suun terveydenhuollon palveluja tarvitaan suhteellisen harvoin. Asiakas käy keskimäärin 0,7/krt/vuosi suunterveydenhuollon palveluissa.

Palveluverkkomateriaalissa esitetään, että hyvinvointialueella on käytössään liikkuva hammashoituhuone, jossa tuotetaan osa koululaisten asetuksen mukaisista tarkastuksista ja tutkimuksista sekä hoito sekä PopUp - malli, tuotetaan osa koululaisten tarkastuksista ja tutkimuksista. Liikkuvia palveluja lisätään niille kouluille, joiden lähihoitolat suljetaan. Liikkuvista ratkaisuista on hyvät kokemukset.

Lisäksi valittaja on esittänyt, että Joutsan kunnanvaltuutettu ja valtuuston 1. varapuheenjohtaja Sari Hovila olisi esteellisenä osallistunut aluehallituksen kokoukseen 26.11.2025 § 359, jossa päätettiin palveluverkkoesityksestä aluevaltuustolle. Kyseinen luottamushenkilö on aluehallituksen varajäsen, kunnanvaltuuston jäsen sekä palvelussuhteessa hyvinvointialueeseen toimien osastosihteeripalvelujen palveluvastaavana. Hän on osallistunut kokoukseen aluehallituksen varajäsenenä.

Hyvinvointialue toteaa, että esteellisyyttä muissa toimielimissä kuin aluevaltuustossa arvioidaan hallintolain 28 §:n nojalla konkreettisten ja yksilöityjen perusteiden perusteella. Pelkkä palvelussuhde hyvinvointialueeseen tai asema hyvinvointialueen työntekijänä ei lähtökohtaisesti muodosta hallintolain tarkoittamaa esteellisyyttä toimielimen jäsenelle. Esteellisyyden edellytyksenä on, että henkilölle tai hänen läheiselleen asiasta aiheutuu erityistä henkilökohtaista etua tai haittaa, taikka että jokin muu hallintolain 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu seikka vaarantaa luottamuksen hänen puolueettomuuteensa.

Hyvinvointialuelaki asettaa myös seuraavat rajoitteet hallintolain 28 §:n 1

momentin kohtien 4-6 soveltamiselle: Hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu palvelussuhde hyvinvointialueeseen ei kuitenkaan tee luottamushenkilöä, viranhaltijaa eikä työntekijää esteelliseksi asiassa, jossa hyvinvointialue on asianosainen. Jos luottamushenkilö on palvelussuhteensa perusteella esitellyt tai muuten vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa, hän on kuitenkin esteellinen.

Edelleen hyvinvointialue toteaa, että luottamushenkilö ei ole esteellinen pelkästään sillä perusteella, että hän toimii kunnan luottamustehtävässä tai palveluksessa. Lähtökohtaisesti on tulkittu, ettei kunnan- tai kaupunginvaltuusto ole sellainen toimielin, joka aiheuttaisi hyvinvointialueella hallintolain 28.1 §:n 5 kohdan perusteella yhteisöjäävilausekkeen mukaisen esteellisyyden. Hyvinvointialueen tulkinnan mukaan, mikäli palveluverkkoa koskeva päätös kohdistuu toimipisteeseen, missä aluehallituksen jäsen tai hänen hallintolain 28 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä työskentelee, esteellisyys intressijääviyden perusteella todennäköisesti syntyy.

Aluehallitus on käynyt luottamushenkilöiden esteellisyyssperusteita läpi ja keskustellut aluehallituksen jäsenten ja varajäsenten mahdollisista esteellisyyksistä (muun muassa 16.9.2026 kokouksen jälkeisessä iltakoulussa). Keskusteluiden perusteella on päädytty siihen, ettei esteellisyyttä synny Hovilan luottamustoimen tai työn perusteella. Hovilan ei ole katsottu olleen esteellinen osallistumaan asian valmisteluun aluehallituksessa hallintolain 28.1 §:n perusteella, koska Hovila ei toimi hyvinvointialueella johtavassa asemassa eikä päätöksellä ei ole ollut vaikutusta hänen työhönsä, eikä hän on työssään esitellyt tai muulla vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa. Hovila toimii esihenkilönä osastonsihteeripalveluissa, joihin ei ole kohdistettu toimenpiteitä palveluverkkopäätöksessä. Myöskään toimiminen Joutsan kunnanvaltuuston 1. varapuheenjohtajana ei ole katsottu aiheuttaneen esteellisyyttä yhteisöjäävilausekkeen perusteella. Hovila ei ole osallistunut palveluverkon käsittelyyn luottamushenkilönä Joutsan kunnassa tai ottanut asiaan kantaa julkisesti.

Aluehallituksen käsittely on koskenut palveluverkkotyön toisen vaiheen esityksen hyväksymistä ja sen lähettämistä aluevaltuuston päätettäväksi. Kyse on ollut valmistelua koskevasta käsittelystä, jossa ei ole ratkaistu yksittäisten henkilöiden palvelussuhteisiin, tehtäviin tai muihin henkilökohtaisiin etuihin kohdistuvia kysymyksiä. Valittaja ei ole esittänyt sellaisia konkreettisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että aluehallituksen jäsenelle olisi asiasta aiheutunut hallintolain 28 §:ssä tarkoitettua erityistä henkilökohtaista etua tai haittaa tai että luottamus hänen puolueettomuuteensa olisi objektiivisesti arvioiden vaarantunut.

Hyvinvointialue on kuullut valituksessa esteelliseksi väitettyä henkilöä 6.2.2026. Henkilön antama lausunto on yhdenmukainen edellä kuvatun selostuksen kanssa.

Johtopäätökset

Yllä selostetut asiat huomioiden päätös on hyvinvointialuelainsäädännön mukainen ja täyttää valmistelua koskevan lainsäädännön vaatimukset mm. asian riittävästä selvittämisestä, vaikutusmahdollisuuksien varaamisesta ja palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta ja siinä on huomioitu vaikutukset koko hyvinvointialueen toiminta-alueeseen nähden.

Valituksen perusteluissa ei ole tuotu esille seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ylittäneen toimivaltansa tai päätöksen syntyneen muuten lainvastaisesti. Aluevalitus on näin ollen hylättävä.

Täytäntöönpanokieltoa koskeva vaatimus

Valituksenalainen päätös on alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus panna täytäntöön vaiheittain 1.1.2026 alkaen ja päätöksen mukaiset toimenpiteet suorittaa vaiheittain kuluvan vuoden aikana. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus panna täytäntöön osa neuvolapalveluiden, alueellisen osastotoiminnan, sote-toimipisteiden, ikääntyneiden asumisen ja suun terveydenhuollon muutoksista. Henkilöstöä on informoitu sekä toiminnan suunnittelua ja organisointia muutoksen toteuttamiseksi on valmisteltu. Muutosten päätavoitteena on toimintamallin muutos kustannustehokkaaksi ja vaikuttavaksi sekä siirtää toiminta huonosti soveltuvista tiloista toisiin tiloihin. Vaikka valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon mukaiset toimenpiteet tehtäisiin, on ne silti mahdollista palauttaa entiselleen. Toimipistemuutoksista huolimatta kaikille asukkaille järjestetään lainmukaiset palvelut, vaikka toimipiste, mistä palvelu saadaan, voi muuttua.

Aluevalitus ei käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi, sillä täytäntöönpanon perusteella tehtävät toimenpiteet voidaan tarvittaessa palauttaa entiselleen. Nykyistä vastaavat palvelut tuotetaan edelleen koko alueella ja palvelut on valituksen menestyessä mahdollista palauttaa nykyiseen muotoon. Näin ollen täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus tulee hylätä.

Keski-Suomen hyvinvointialue pyytää, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus antaa täytäntöönpanokieltoa koskevaan vaatimukseen välipäätöksen kiireellisenä ennen 1.3.2026.

Lausuntoa koskeva päätöksenteko

Allekirjoitus

Kati Kallimo
vt. hyvinvointialuejohtaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

Liitteet

Aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97 liitteineen ja oheisaineistoinen
Lausuntovaiheen aikainen materiaali